

Kerkhistorische verkenning

Kopenhagen

14 juni t.e.m. 16 juni 2010

Onze reisgenoten en vrienden:

Jan en Elly van der Kolk, Zoetermeer.

Maandag 14 juni

We vertrekken om 7 uur in de morgen vanuit IJsselmuiden. Via Bremen, Hamburg en Lubeck gaat het naar de haven van Puttgarten. Onze boot, de “Prins Richard” brengt ons in het tijdsbestek van een uur naar Rodbyhavn in Denemarken. We rijden over de E47 naar Kopenhagen, de hoofdstad van het land.

Ons hotel:

Hotel Nebo
(Missionshotellet Nebo)
Istedgade 6,
Copenhagen, 1650
Tel. +45 33 21 12 17



Vlakbij het hotel bevindt zich een metrostation, maar de meeste bezienswaardigheden bevinden zich op loopafstand. We gaan na het inrichten van onze kamers direct op een verkennende wandeling door de stad. Een van de meest populaire toeristische attracties in het centrum van Kopenhagen is de langste verkeersvrije winkelstraat van Europa, de Stroget, letterlijk “de sweep.” De straat is in het westen begrensd door het Stadhuisplein en in het oosten door Het Nieuwe Koningsplein.

We passeren het Ny Carlsberg Glyptotek, een museum opgericht is door de bierbrouwer Carl Jacobsen vernoemd naar zijn bierbrouwerijen “Carlsberg” terwijl Glyptotek zo iets betekent als collectie van beeldhouwwerken. In het museum zijn deze rijk vertegenwoordigd. De collectie uit de oudheid is de grootste in Noord Europa.

Voor meer informatie kunt u terecht bij www.glyptoteket.dk



Dinsdag 15 juni 2010

Het Christiansborg Slot

De naam van het kasteel stamt af van een eerder kasteel, dat in 1167 op deze plaats werd gebouwd door ene bisschop Absalon. Het kasteel was ommuurd door een muur van kalksteen uit de Stevns Cliffs. De ruïnes van deze burcht kunnen nog steeds bezocht worden in de kelder van Christiansborg. Het kasteel werd vaak aangevallen en geplunderd, bijvoorbeeld

door de wenden, een West Slavische stam, levend in het Noorden van het Romeinse Rijk en het werd ook aangevallen door de Hanze steden. In 1369 stuurden de Hanzesteden steenhouwers om het kasteel steen voor steen af te breken. Het was lange tijd een grote overlast voor de Hanzesteden met betrekking tot de handel op de Sont. Omdat Denemarken er groot belang in had om het gebied te verdedigen werd al snel op dezelfde plaats een nieuw kasteel gebouwd.

Het kasteel had een vliesgevel en werd omringd door een gracht en had een grote, solide toren als toegangspoort. Het kasteel was nog steeds eigendom van de bisschop van Roskilde totdat koning Erik VII in 1417 op onrechtmatige wijze de rechten van de burcht verkreeg. Vanaf dat moment werd het kasteel bezet door de koning.

Het kasteel werd meerdere malen herbouwd. Koning Christian IV liet een extra spits aan de grote ingangstoren aanbrengen, die onder de naam van de Blauwe Toren diende als gevangenis. In het jaar 1720, vernieuwde Frederik IV het kasteel geheel, maar het werd zo zwaar dat de muren begonnen in te zakken. Het noodzaakte Christian VI, de opvolger van Frederik IV onmiddellijk na zijn troonsbestijging in 1730, een geheel nieuw kasteel te bouwen. De sloop van het overbelaste en verouderde Kopenhagens kasteel werd begonnen in 1731 om plaats te maken voor de eerste Christiansborg. In 1733 werd begonnen met de bouw van het prachtige barokke paleis

In 1794 werd het grootste gedeelte van het paleis en de kerk door een brand verwoest. In 1884 woedde nogmaals een grote brand.

Het huidige complex werd gebouwd in de jaren 1907-1928. Het paleis werd in gewapend beton met graniet overdekte gevels gebouwd in neo / barokke stijl. Het oorspronkelijke dak was betegeld, maar na een nationale inzameling werden de tegels in 1937 / 1938 vervangen door koper. Later werd een windwijzer met twee kronen toegevoegd en werd hiermee de hoogste toren)) 106 m. van de stad. In dit gebouw is het parlement van Denemarken, het zogeheten Folketing gevestigd, met bijbehorende gebouwen, zoals de kerk, het vroegere



koetshuis, de stallen het Tojhut museet, de Kongelige Bibliotheek en de Borsen liggen op het eiland van Slotsholmen. Tegenwoordig huisvest Christianborg ook het Deens Hooggerechtshof (Højesteret) en de kantoren van de premier van Denemarken (Statsministeriet).

Ruiterstandbeeld van koning Christian IX op het voorplein van Christiansborg.

Søren Aabye Kierkegaard



Geboren in Kopenhagen op 5 mei 1813 en aldaar overleden op 11 november 1855. Kierkegaard noemde zichzelf een antifilosoof en een religieus schrijver en wordt algemeen gezien als de eerste existentialistische filosoof. Recentelijk echter worden er andere stemmen hoorbaar, die Kierkegaard in zijn historische context willen begrijpen en niet langer willen interpreteren vanuit de existentialistische beweging, die zich misschien onterecht op hem heeft beroepen (Stewart, J. (ed.) 2003).

Levensloop

Søren was het zevende kind uit het huwelijk van Michael Kierkegaard en diens tweede vrouw Ane Sørensdatter Lund, beiden afkomstig uit Jutse families. Vader Michael, een notabele die zijn eerste vrouw aan een dodelijke longontsteking had verloren, was een streng godsdienstig man. Ooit had hij als herdersjongen op de heide van Jutland God vervloekt, een daad die zijn geweten zijn verdere even bleef achtervolgen. Søren werd sterk door zijn zwaarmoedigheid beïnvloed.

Søren viel op school op doordat hij zich zowel een scherpzinnig denker als een clown betoonde. Hij maakte plichtsgetrouw zijn huiswerk, kon fel debatteren (vaak met een geestige ondertoon), maar vrienden maakte hij niet. Opvallend was dat hij wel goed was in Latijn maar niet in Deens, een taal waarvan hij een van de latere vernieuwers en autoriteiten is geworden. In oktober 1830 begon Kierkegaard zijn studie theologie aan de Universiteit van Kopenhagen, nadat hij cum laude door de toelatingsexamens heen was gekomen. Hij toonde interesse in meerdere disciplines en kon zijn grenzeloze nieuwsgierigheid bevredigen in met name de filosofie. De filosofieprofessoren F.C. Sibbern en Paul Martin Møller (een criticus van Hegel) oefenden grote invloed uit op de student, die zich tevens graag macht mengen in de polemistische en anderszins uitdagende wereld van de studentenvereniging. In juli 1840 haalde Kierkegaard de doctorandustitel. Op 29 september 1841 verdedigde hij zijn proefschrift *Om Begrebet Ironi* ("Over het begrip ironie").

Tijdens zijn studie (1837) had hij de negen jaar jongere Regine Olsen leren kennen. Kort na zijn afstuderen zocht Kierkegaard haar op in haar ouderlijk huis. Dit bezoek resulteerde in een verloving, die echter van korte duur was. In zijn belevingswereld en dagboeknotities bleef Regine nog lange tijd een grote, welhaast mythologische rol spelen. Tot zijn dood aan toe was hij haar - emotioneel - trouw. Dit blijkt ook uit het feit dat zijde enige erfgenaam was.

De periode 1842-1846 wordt als Kierkegaards filosofische doorbraak gezien. In 1841 was hij naar Berlijn getrokken om colleges te volgen (onder andere bij de beroemde filosoof Friedrich von Schelling, die hem echter volledig teleurstelde) en een nieuw leven te beginnen, ver weg van het toen kleinsteedse Kopenhagen. Het verbreken van een verloving gold destijds als een echtscheiding; in Kopenhagen was het een schande, in Berlijn vonden de voorbereidingen plaats voor een van zijn bekendste werken: *Enten Eller* ("Of-of"). Dit werk, dat verschillende delen bevat die onder meerdere pseudoniemen zijn geschreven, voltooide hij in 1842, terug in Kopenhagen. In snel tempo volgden andere geschriften die later bekend zijn geworden, zoals *Vrees en beven*, *Stadia op de Levensweg*, *Filosofische kruimels* en *Afsluitend*

onwetenschappelijk naschrift. De pseudonimiteit en het uitdagende karakter van zijn publicaties maakten hem tot een controversiële persoonlijkheid. In 1845 loofde het plaatselijke satirische tijdschrift Corsaren (De Vrijbouter') het werk van Kierkegaard (het gaat om de verdiensten van Victor Eremita, de pseudonieme uitgever van Enten-Effe in vergelijking met werk van anderen) in een recensie; Kierkegaard zelf was daar echter niet van gediend. Hij was toen zelf nog bezig met het Onwetenschappelijk Naschrift, maar in 1846 nam hij de pen op en bond zelf onder pseudoniem de strijd aan met Corsaren. Het blad viel voor hem samen met de figuur PL. Møller Om deze figuur ging het Kierkegaard dan ook; uiteindelijk kreeg' hij hem. Aan het eind van de affaire kon Kierkegaard zich niet meer op straat vertonen zonder uitgejouwd te worden. P.L. Møller was, zoals een tijdgenoot (de bevriende uitgever van Corsaren, Goldschmidt) het zei, vernietigd.

Na 1846 ging Kierkegaard zich meer op stichtelijk –christelijke filosofie toeleggen. Hij stelde de in zijn ogen verwereldlijkte Deense staatskerk aan de kaak (waarbij hij onder andere in conflict raakte met zijn oudere broer, de theoloog Peter). Ook kwam hij met levenslessen in boeken als Daden van naastenliefde, Oefening in christendom en Ziekte tot de dood, maar tevens in zijn vele dagboeknotities, die postuum zijn uitgegeven.

Hij ontmoette Regine Olsen nog twee keer, die inmiddels met Fritz Schlegel was getrouwd. Nog steeds bleek hij hevige gevoelens te hebben bij haar verschijning. In 1855 lanceerde Kierkegaard een eigen tijdschrift (Øjeblikket, Het Ogenblik") waarin hij zich wederom met polemische beschouwingen tegenover het officiële christendom uitsprak.

Levens einde

Kierkegaard belandde in een literair zeer actieve periode, die hem mogelijk uitputte. Aan het eind van deze periode toen hij openlijk de kerk bekritiseerde leefde hij steeds meer afgezonderd. Niet langer kon hij zich identificeren met zijn tijdgenoten, die de kerk vaak zagen als Goddelijk gezag. Wel maakte Kierkegaard nog steeds kleine uitstapjes met het paard en wagen, maakte wandelingetjes of bezocht familie. Hij praatte echter over niets anders dan het verderf van de kerk en had geen oor voor verhalen van anderen. Hij sprak vreemden op straat aan op hun gedrag en hun levensvisie en bekritiseerde het daarna vaak. Socrates stond er ook om bekend om mensen voor het blok te zetten en ze midden op straat vaak moeilijke stellingen voor te leggen, Door deze vergelijking werd Kierkegaard in deze tijd ook wel de Socrates van Kopenhagen genoemd.

Op een van zijn kleine wandelingen zakte Kierkegaard plots in elkaar. Hij werd daarna thuis verzorgd door een dokter die hem sterk aanried naar het ziekenhuis te gaan. In het ziekenhuis beland verslechterde Kierkegaards situatie snel: zijn eetlust verdween en hij sliep veel, In zijn heldere uren kreeg hij geregeld bezoek van familie. Hij weigerde echter zijn eigen broer te ontvangen, omdat hij, zoals hij het zei, geen huichelarij naast zijn bed wilde hebben. Hij weigerde ook de bloemen die hij ontving in het water te zetten, want zei hij, 'Het lot van bloemen is open te gaan, hun geur te verspreiden en dan te sterven'.

Op zijn sterfbed viel er een rust over Kierkegaard. Zijn bezoekers konden met hem praten en hij luisterde weer naar anderen. Hij bleef wel een eigenzinnig figuur en sprak veel met een oude vriend die hij veel ontving bij zijn sterfbed. Deze man, Emil Boesen, vroeg hem om nog een keer het Avondmaal te vieren voor hij overleed. Opnieuw weigerde Kierkegaard, omdat dit een instrument van de bureaucratische, winstbeluste kerk zou zijn, Hij stuurde de dominee, die al in het ziekenhuis was, gewoon terug met het brood en de wijn. Hij vroeg zich ook af

hoe hij begraven zou worden. Tegen zijn familie zei hij: “Of jullie mij vanuit de kerk begraven of jullie doen het niet, van beide zullen jullie spijt krijgen.”

Op datzelfde moment zat de kerk met hetzelfde probleem. Als zij ervoor kozen hem buiten de kerk om te begraven gaven zij hem gelijk in zijn kritiek en zouden ze alles over één kam scheren. Hij had immers ook veel goeds betekend voor God en de christelijke kerk. Zouden ze hem binnen de kerk, dus officieel, begraven dan ging dit tegen Kierkegaards veel gemaakte kritiek tegen deze bezigheden in. Kierkegaard genoot van deze tweestrijd en wist voor hij overleed nog niet hoe hij begraven zou worden. Corsaren maakte ook nog een laatste prent van Kierkegaard waarin hij te zien is als middelpunt van het universum, met het onderschrift ‘De Grote Filosoof, dit keer gemeend en zo gaven ook zij hem de laatste eer.

Op 11 november 1855 stier Kierkegaard in het ziekenhuis. Zijn broer Peter maakt uiteindelijk de beslissing om hem een kerkelijke bijzetting te geven. Dit gebeurde in een van de voornaamste kerken van Kopenhagen. De kerk zat propvol en zelfs buiten stonden mensen om de denker zijn laatste eer te bewijzen. Vooral arme en simpele mensen die zijn boeken niet eens gelezen hadden kwamen om hem nog een keer te zien. Hoog opgeleiden waren niet aanwezig, met uitzondering van zijn broer Peter, aartsdiaken Tryde er een professor die hij persoonlijk had gekend, Rasmus Nielsen. Studenten waren wel veel aanwezig.

Peter Christian hield de overdenking en zei hierin dat zijn broer herinnerd moest worden om zijn grote daden voor het christelijk geloof. Nooit had hij hiervan afgeweken en het was voor hem de absolute waarheid. Ze moesten verwondering hebben voor Kierkegaards werken maar hem tegelijkertijd vergeven dat hij aan het eind van zijn leven was gaan ‘dwalen van de echte leer’, Dit verwees ongetwijfeld naar ‘Het Ogenblik’ en de literaire werken met commentaar op de kerk. Veel anders kon Peter natuurlijk niet zeggen, met zijn kerk aan de kant van hem en zijn eigen broer aan de andere kant.

Na de dienst, toen de kist al bijna in het graf werd neergelaten nam zijn arts Lund nog het woord. Hij was verontwaardigd over het gedrag van de kerk na het overlijden van zijn patiënt. Hij zei: “Deze man, die hier vandaag in stijl wordt begraven, alsof hij bij de kerk hoorde, was tijdens zijn leven één van de vurigste tegenstanders van deze zelfde kerk, Ik protesteer er daarom tegen, zowel in zijn als mijn eigen naam, dat men onze aanwezigheid hier beschouwt als een deelnemen aan de eredienst van het officiële christendom’. Hij is hier tegen zijn wil naar toegebracht. Ik ben slechts gevolgd om dit feit te constateren. Noch hij noch ik ben ooit



bij een officiële christelijke handeling geweest, nadat we hadden ingezien wat dit officiële christendom inhield. Na deze korte toespraak werd er ‘Bravo’ geroepen en zelfs Weg met de dominees’ Zo werd Kierkegaard alsnog in zijn stijl begraven. (De dokter kreeg hierna van de kerk een boete van 100 rijksdaalders en moest zijn excuus aanbieden.)

Op zijn grafsteen werd de volgende tekst, uitgekozen door Kierkegaard zelf, aangebracht:

‘Nog een korte tijd, dan heb ik gewonnen, dan is de hele strijd in één keer verzwonden, dan kan ik rusten gaan in rozenzalen en achter elkaar met mijn Jezus praten.’

Filosofie

Volgens Kierkegaard vervreemdt de taal ons van de levende ervaring aangezien ze een abstract gegeven is. Ook is uit zijn werk op te maken dat hij denken en bestaan als twee verschillende dingen ziet. Kierkegaard vindt namelijk dat bestaan niet gedacht, maar geleefd moet worden. Dit betekent volgens hem niet dat de twee niets met elkaar te maken hebben. Bestaan gaat zelfs nauw samen met existentieel standbeeld Kierkegaard denken, het moet ermee doorregen zijn

Mensen besteden volgens Kierkegaard hun leven aan onbeduidende gedachten (zoals: 'Zit mijn haar wel goed?') en zinloze ondernemingen (zoals: 'het gaan naar een toneelvoorstelling'). Dit keurt hij ten zeerste af; hij denkt dat de mens is opgebouwd uit allemaal subjectieve waarheden. Als men deze ontdekt wordt het even echter en dieper. Werkelijkheid bestaat, vindt Kierkegaard, maar is niet uit te drukken in een taal, omdat we er dan meteen subjectieve, abstracte waarden aan verbinden.

(bron wikimedia)

Kierkegaard over het gebed:

"Ze zeggen dat bidden een plicht is, dat het goed voor je is, etc., en dan halen ze drie of vier argumenten aan. Nu ontzeg ik niemand het recht zijn redenen te hebben; als men mij maar dit ene laat: dat het beseft te mogen bidden zo'n diepe vreugde losslaat, dat men in nog veel diepere zin dan Plato en Aristoteles kan zeggen, dat de verwondering het begin van alle wijsheid is. Daarom heb ik niet zoveel vertrouwen in al die argumenten en die zestien bewijzen. Het was misschien wel beter, vooral voor de sjieke wereld, - want armen en eenvoudigen hebben geen moeite met het gebed -, dat men ging invoeren dat het geld moest kosten om te mogen bidden. Dat zou de vraag enorm stimuleren. Want als van aardse liefde al geldt dat zij graag de eenzaamheid zoekt, dan geldt dat nog veel meer van het gebed, dat graag de eenzaamheid zoekt en verborgen blijft, om niet gestoord te worden of om de ander niet te generen met zijn bewogenheid.

Deze heilige verwondering dat God in de hemel de Enige is die niet moe wordt naar de mens te luisteren, zal degene die bidt verhinderen om eraan te twijfelen of hij wel krijgt waarom hij vraagt. Ook geen enkele schone verliefdheid vraagt zich af, "wat het opbrengt", want zo gauw het duidelijk wat opbrengt is het geen gelukkige verliefdheid meer. Het gebed is er niet om met God in discussie te gaan; het is een gunst die ieder mens genadig wordt geschonken. Daar ligt zijn ware adel. Elke uitwendige berekening maakt eo ipso een eind aan het gebed" (VI 326).

Abrahams offer:

"Het was nog vroeg in de morgen, Abraham stond tijdig op, liet de ezel zadelen, verliet zijn tent met Isaak en Sara keek hen na, totdat zij hen niet meer kon zien. Zwijgend reden zij drie dagen voort en ook de morgen van de vierde dag sprak Abraham nog geen woord. Hij hief zijn blik op en zag de berg Moria van verre. Hij liet de knechten achter zich en ging alleen met Isaak de berg op. Maar Abraham sprak tot zichzelf: "Ik kan toch niet verhelen waarheen deze gang hem voert". En hij bleef staan, legde zijn hand op Isaaks hoofd, hij zegende hem en Isaak boog om die zegen te ontvangen. Heel zijn gelaat was vaderlijk en mild en zijn woorden waren vermanend. Maar Isaak vermocht hem niet te verstaan, want deze hoogte was vreemd

aan zijn wezen. Hij omknelde Abrahams knieën, viel hem smekend te voet en bad hem om zijn jonge leven. Toen richtte Abraham de jongen op, nam hem bij de hand en zijn woorden waren vol troost en vermaning. Maar Isaak was niet in staat het te begrijpen. Hij ging wel mee omhoog de Moria op, maar hij vermocht niets te verstaan. Een ogenblik wendde hij de blik van zijn vader af. Toen hij hem weer aankeek was plotseling Abrahams gelaat geheel veranderd. Wild was opeens zijn blik en zijn gebaren waren dreigend. Hij greep Isaak bij de borst, wierp hem op de grond en sprak: "Dom kind, geloof jij nog dat ik je vader ben? Ik ben een afgodendienaar. Geloof je dat dit een Godsgebod is? Neen, moorden is mijn lust". Toen verstarde Isaak en riep in doodsangst: "God in de hemel, erbarm U over mij. God van Abraham kom te hulp. Ik heb geen vader meer op aarde, weest Gij daarom mijn vader!". Maar Abraham dacht in zichzelf: "Heer in de hemel ik dank U. Want het is beter dat hij denkt dat ik een onmens ben, dan dat hij het geloof in U verliezen zou". Als een kind ontwend moet worden, maakt de moeder haar borsten zwart. Zo gelooft het kind dat de borst zich veranderd heeft. Maar de moeder is nog steeds dezelfde, haar blik even liefelijk als steeds. Zalig degene die geen verschrikkelijker middelen nodig heeft om een kind te ontwennen" (III 64).

vertaling W.R. Scholten

Assistens Kirkegård

Kapelvej 2

Dit bekende kerkhof is een drukbezochte bezienswaardigheid geworden. Bij de ingang is een kaart te vinden met de graven van bekende Denen: H.C. Andersen, Niels Bohr, Soeren Kirkegaard, Regine Olsen, Martin Andersen Nexoe, H.C. Oersted, F. Kuhlau, E. Hornemann, Viggo Stuckenbergh, Kjeld Abel, H. Scherfig, C.W. Eckersberg, Peter von Scholten.



Omdat het in de middeleeuwen gebruikelijk was de doden in de kerk te begraven ontstond er op den duur een plaatsgebrek. In 1711, een jaar waarin de pest uitbrak, moesten er wel vijf doodskisten boven elkaar in een graf worden geplaatst. Daar kwam bij dat de lijkenlucht in de kerken ondraaglijk werd. Halverwege de 18^e eeuw was de situatie in de kerken van Kopenhagen zo verslechterd dat er in 1757 per koninklijk besluit werd afgekondigd een hulpkerkhof buiten de stadswallen in te richten. Elke kerkelijke gemeente moest een deel van dit kerkhof beheren en hier de armste gelovigen en onbekende personen begraven. Pas toen een welgestelde en geziene Kopenhagenaar in 1785 bepaalde dat hij zijn laatste rust wilde vinden op een hulpkerkhof werden er voortaan op deze armeluisbegraafplaatsen leden van de hogere standen begraven. Het kerkhof ontwikkelde zich tot een statig park met imposante grafmonumenten.

Joods Historisch Museum

Christians Brygge/Proviantpassagen

Het kleine maar smaakvolle museum vertelt de geschiedenis van de Deense joden over de laatste 300 jaar. In oktober 1943 redden inwoners van Kopenhagen ongeveer 7200 joden van

deportatie naar Duitse concentratiekampen en dus van een vrijwel zekere dood. Het lukte ze om de joden over de Sont naar het veilige neutrale Zweden te laten vluchten. Het museum toont de geschiedenis van deze reddingsactie naast de cultuur en de kunst van de Deense joden. We worden door een labyrint van schuine muren en hellende gangen geleid langs 3000 objecten die uit particulier bezit stammen of door joodse gemeenten in Denemarken ter beschikking van het museum zijn gesteld.

Borsen

Borsgade



De vier in elkaar gedraaide draken staarten op de toren reiken hemelwaarts. Overigens kwam tijdens de bouw 1619 -1640 niemand op het idee draken op het dak van de Beurs te plaatsen. In opdracht van Christiaan IV was het gebouw oorspronkelijk bedoeld om te dienen als

markthal en factorij. Pas later werd het gebruikt als beurs. Toen het gebouw klaar was, was de koning niet tevreden, hij vond de renaissancistische architectuur saai. Daarom versierde hij het gebouw met topgevels en liet op het dak een monumentale toren zetten, de 54 m hoge Drakentoren met de in elkaar gedraaide draken staarten. Op de spits ervan staan 3 kronen, van



Denemarken, Zweden en Noorwegen. Borsen herbergde tot 1974 de Deense aandelenmarkt. In 1918 werd de Boersen door werkloze anarchisten aangevallen, een aanval die in de Deense geschiedenisboeken vermeld staat als stormen pa Borsen, de storm op de beurs,

Hojbro Plads

met het standbeeld van Bisschop Absalon de va



Heiligands Kirken, Heilige Geest kerk

Amagertorv



We wonen in het schip van de kerk een dienst bij, we luisteren naar het orgelspel en ontvangen van een dame de gevraagde informatie.



De kerk maakte oorspronkelijk deel uit van het Heilige Geest klooster, waar priesters en voedsters zich ontfermden over zieke kinderen en vondelingen.

Sinds 1537, na de overgang tot de reformatie werden in de kerk lutherse diensten gehouden. De kerk werd in 1728 door brand verwoest. Het carillon, afkomstig uit Holland speelde voordat het in deze brand verloren ging *Wend Uw toorn af, Heer, God der genade*. De behouden westvleugel van de kerk, diende vroeger als ziekenhuis en huisvestte in 1918 – 1957 een volksbibliotheek.



Tegenwoordig vinden hier concerten en andere culturele evenementen plaats.

Universiteit



De universiteit van Kopenhagen ,met de neoclassistische gevel is de oudste en de grootste universiteit van Denemarken en een van de oudste in Nooird Europa. In 1475 gaf Paus Sixtus IV toestemming voor het oprichten van een universiteit. Vier jaar later werd deze universiteit door koning Christian I ingewijd. Er zijn momenteel vier faculteiten, die van de theologie, de rechten, medicijnen en filosofie.

Monument voor de Reformatie

Dit monument afkomstig van Max Andersen (1892-1972) werd, geplaatst in 1943 in het Latijns Kwartier op het pleintje tegenover de Vor Frue Kirche.



De volgende taferelen zijn afgebeeld:



De raad van edelen stemt in met de invoering van de Reformatie op 30 oktober 1536.



De evangelische bisschoppen worden ingewijd in de Vor Frue Kirche in Kopenhagen op 2 september 1537.



Deense kerkdienst na de invoering van de reformatie, Peder Palladius preekt



De preek van Hans Tausen in de Greyfriars kerk te Viborg wordt verstoord door de komst van gewapende mannen.

Hans Tausen.



Hans Tausen werd geboren in Birkende in Funen in het jaar 1494. Hij stierf in Ribe in 1561. Tausen begon zijn studie aan de universiteit van Rostok, waar hij waarschijnlijk vrije kunsten studeerde. In 1523 – 1524 studeerde hij in Wittenberg. Gedurende deze periode was er in geheel Europa een theologische discussie gaande over de verhouding kerk en staat. Hans Tausen kwam onder de indruk van de ideeën van Luther en werd zelf ook Lutheraan. In 1525 werd hij door de koning benoemd tot Luthers vicaris in de plaats Viborg. Zijn preken maakten diepe indruk op het volk dat door zijn invloed werd ingewonnen voor het Lutherse gedachtegoed. Op deze wijze verspreidden zich de ideeën van Luther over tal van Deense plaatsen, maar niet in Ribe, waar Iver Munk bisschop was.

In 1527 volgde Hans Tausen het voorbeeld van Luther en trad in het huwelijk. Dat was een regelrechte aanslag tegen de Rooms Katholieke Kerk en de celibaats gelofte afgelegd door priesters en monniken.. In 1529 benoemde koning Frederik I Hans Tausen tot vicaris van de Nikolaj kerk in Kopenhagen. Officieel was de koning een tegenstander van de ketters, maar ondertussen had hij sympathie tot de Lutherse ideeën.

Tijdens het beleg van Kopenhagen waren Tausen en zijn vrouw in de stad. Het was een bijzonder zware tijd. De legers van de vijand belemmerden om de stad van het nodige proviand te voorzien. De stadsbevolking bleef bij het protestantse geloof en het duurde meer dan een jaar voordat de stad zich door uithongering moest overgeven. Hans Tausen's eerste vrouw stierf tijdens dit beleg en hij zelf had voor de overgave van de stad ook te kampen met ziekte.

Tijdens deze periode besloot Tausen de 5 boeken van Mozes te vertalen in het Deens. Hij gebruikte daarbij de Duitse vertaling van Luther en gebruikte de taal van het gewone volk zonder onduidelijke termen en uitdrukkingen.

Een belangrijk werk van Tavsens werken zijn zijn "Postillen" die hij beëindigde in 1539. Hij schreef deze als een soort leidraad voor de jonge Lutherse vicarissen ter voorbereiding tot het maken van een preek.

Voor de uitgave van de Deense bijbel in 1550 reikte de kennis van de Bijbel onder het gewone volk niet verder dan wat ze hoorden tijdens de diensten aan fragmenten uit de Heilige Schrift.

In 1541 besloot Christiaan III Tavsens tot bisschop te benoemen. Op zondag 30 April 1542 werd hij in de kathedraal van Ribe gewijd door Johannes Bugenhagen. Hij wist in samenwerking met de koning en de andere bisschoppen in Ribe overeenstemming te bereiken over de zogenaamde 26 artikelen. Deze artikelen hebben betrekking op de wijze van de verkiezing van vicarissen en hun vergoedingen.

Hans Tavsens werden als bisschop veel taken toebedeeld.

Hij was verantwoordelijk voor de opleiding van de vicarissen en gaf ook zelf hen onderwijs. Hij componeerde en vertaalde hymnen. In 1544 publiceerde hij een liederenboek. Helaas bestaat het niet meer. Dit eerste boek geestelijke liederen in het Deens werd gepubliceerd in 1569. Gedurende de periode dat Hans Tavsens bisschop was werden in de kathedraal essentiële wijzigingen aangebracht. De scheidingswand tussen het schip en het koor werd afgebroken. De deur in deze wand staat nu opgesteld langs de buitenmuur naast de gedenksteen voor Iver Munk, de laatste katholieke bisschop in Ribe. Hans Tavsens was de mening toegedaan dat er geen verschil is tussen de geestelijkheid en de gewone gelovigen, daarom moesten ze ook een en het zelfde altaar gebruiken. Nu is er slechts één altaar in de kathedraal, het hoogaltaar. Voor de reformatie waren er 50 altaren langs de gangpaden, aan de zijkanten en er was een altaar voor de clerus.

De preekstoel kreeg een centrale plaats in de kathedraal. Voortaan werd vanaf hier het woord Gods in het Deens gebracht, zodat iedereen, zowel mannen als vrouwen, het konden horen en begrijpen. De doopvont werd verplaatst van het koor naar de ingang aan de westelijke zijde van de kathedraal.

De strijd tegen het bijgeloof was een belangrijk onderdeel van het nieuwe geloof. Deze strijd ging niet alleen tegen de verering van heiligen maar ook tegen het algemene heidense bijgeloof dat heerste onder het volk. Tavsens spoorde met alle klem de vicarissen aan geen valse leer te verkondigen en met alle kracht te strijden tegen het bijgeloof. In overleg met Koning Christiaan werd besloten dat de kathedraal een arts in dienst zou nemen. Het was indertijd de enige opgeleide arts in geheel Jutland, en mede door zijn aanstelling kon het raadplegen van "wijze vrouwen" en waarzeggers worden verboden.

Er waren in die tijd heel wat huwelijksproblemen, er was sprake van armoede en er werd gebedeld. Tavsens moest vele malen opreden tussen strijdende partijen. Bigamie kwam veel vuldig voor. In de stad werd het bedelen alleen nog toegestaan aan de studenten. Zij droegen een kap, waardoor ze te herkennen waren. Andere bedelaars werden buiten de stad gezet.

Na de reformatie werden regels uitgevaardigd om overdaad en overdreven luxe op bijeenkomsten te voorkomen. Tavsens maakte regels, die bijvoorbeeld een maximum van 4 peetvaders bij de doopbediening van een kind toelieten, terwijl het bedrag van de giften die daar bij gegeven werden niet hoger mochten zijn dan 1 daler (een oude deense munt)

Na het ingaan van de nieuwe kerkorde waren er veel conflicten tussen de kerk en de adel, welke hun rechten claimden op de pastorieën en het kapitaal van de kerk voor de reformatie. Tavsens kreeg de opdracht er voor te zorgen dat de zaken op een eerlijke en rechtvaardige wijze werden opgelost. Tavsens kwam heel wat verzet tegen van de adel, toen hij opkwam voor de rechten van de scholen waar arme leerlingen les kregen en hij tevens opkwam voor de rechten van de ziekenzorg.

In een wet van 1561 opgesteld in Ribe wordt genoemd hoeveel mensen mochten deelnemen aan een bruiloft, dat er hooguit 30 vrouwen aanwezig mochten zijn bij een doopbediening en er werd nauwkeurig beschreven hoe een moeder gekleed moest zijn als zij de eerste keer nadat zij een kind gekregen had in de kerk kwam. Haar begeleidsters mochten beslist geen fluwelen slippers dragen of een hermelijnen mantel en zeker geen parels.

Op elk gebied moest de moreel bewaakt worden. Tijdens de periode dat Tavsens in Ribe bisschop was werd een zaak van incest tussen een vader en zijn dochter gestraft met onthoofding.

Hans Tavsens verloor zijn eerste vrouw tijdens het beleg van Kopenhagen. Zij schonk hem 4 kinderen. Bij zijn tweede vrouw kreeg hij 9 kinderen, waarvan sommige waarschijnlijk op zeer jonge leeftijd gestorven zijn.

Anne, zijn tweede vrouw overleefde hem vier jaar na zijn dood in 1561. Hij werd begraven voor de preekstoel in de kathedraal van Ribe. Buiten de kathedraal staat een standbeeld van Tavsens, met een Bijbel in zijn hand. In 2004 werd ter gelegenheid van het 475 jarig bestaan van de reformatie een gedenkteken voor Tavsens huis onthuld.

Peder Palladius



Peder Palladius werd geboren in Ribe in 1503. Ondanks het feit dat hij een zeer invloedrijk persoon is geweest in zowel de Deense kerk als in de cultuur is er weinig bekend over zijn leven als volwassene en bijna niets bekend over zijn kinderjaren en de tijd van zijn jeugd. Volgens eigen zeggen was zijn vader een niet opgeleide burger van Ribe met de naam Esbern Jensen. Bronnen suggereren dat hij zijn schoolopleiding begon in Ribe en deze later voortzette in Assen en Roskilde, maar dit is niet met zekerheid bekend, wel staat vast dat hij schoolmeester geweest is in Odense. waarna hij samen met de zoon van de burgemeester, Mikkel Pederson, Knud en nog een tweede jongeman uit Odense naar Wittenberg vertrok, waarschijnlijk om daar toezicht uit te oefenen op hun studieresultaten. Op 3 september 1531 werd hij zelf als Petrus Esbernus Pladius ingeschreven. Het was naar verluidt Petrus Melanchthon, die hem de meer welluidende naam Palladius gaf. In Wittenberg, waar hij met een paar kleine onderbrekingen gedurende zes jaar verbleef kwam hij door zijn studie in nauw contact met de hervormers.

In Denemarken woedde in 1533 een burgeroorlog, een godsdienstoorlog, waarin de rooms katholieken zich verzetten tegen het mogelijkheid tot het benoemen van een protestantse koning. Hertog Christian versloeg hen en werd als Christiaan III gekroond tot koning. Omdat

de rooms katholieken de oorlog hadden veroorzaakt verplichtte hij dat hun kerken zijn oorlogsschulden zouden betalen. De bisschoppen weigerden dit, met het gevolg dat zij in de gevangenis terecht kwamen. Later werden zij weer vrijgelaten. Hoewel Christiaan III hervormingsgezind was, was hij voor zijn tijd opmerkelijk tolerant en hij voorzag tenslotte de katholieke geestelijken die weigerden protestant te worden van een pensioen.

Toen Christiaan III een plaatsvervanger zocht voor de bisschop zocht hij iemand aan wie hij de lutherse zaak kon toevertrouwen. Daarom wendde de koning zich tot de hervormers in Wittenberg, die hem van harte Palladius aanbevelen, maar zij gaven de koning ook het advies om hem eerst in de gelegenheid te stellen om in Wittenberg het theologisch doctoraat te behalen. Dit advies werd opgevolgd en nadat de koning het benodigde geld had gezonden vervolgde Palladius zijn studie en ontving hij in de maand juni van het jaar 1537 zijn doctorstitel. Spoedig daarop vertrok hij naar Denemarken, naar alle waarschijnlijkheid samen met Johannes Bugenhagen, die gevraagd was om op de universiteit van Kopenhagen de zaak van de reformatie meer gestalte te geven.

Spoedig na zijn terugkeer werd Palladius ewijd tot bisschop van het bisdom Zeeland. Daarnaast werd hij professor in de theologie aan de universiteit van Kopenhagen. Met bewonderenswaardige kracht en vaardigheid werkte hij, nog slechts 34 jaar oud aan de totstandkoming van een kerkorde, zozeer dat Bugenhagen reeds in november 1537 aan de koning kon schrijven: “Ik zal uwe majesteit tot zijn vertroosting niet verbergen, dat God veel goeds volbrengt door bisschoppen of toezichhouders. Ik verliet voor 14 dagen dr. Peter Palladius in Roskilde. Daar predikte hij elke dag en de gehele stad liep uit om hem te horen en zij dankten en loofden God, zowel de raad als de burgers zelf.”

Binnen het tijdsbestek van 5 of 6 jaar had hij alle gemeenten van zijn bisdom bezocht. Elke plaats moest worden ingericht naar de nieuwe situatie. Veel misbruiken werden op een voorzichtige en rechtvaardige wijze afgeschaft. Hij stond er op dat uit alle kerken de overblijfselen van de tijd van voor de reformatie, zoals beelden van heiligen, overbodige altaren, relikwieën en dergelijke werden verwijderd. In het bijzonder maakte hij zich sterk voor het afschaffen van de veelvuldig bezochte bedevaartsoorden. Deze oorden werden per koninklijk besluit verboden, hoewel ze in zijn tijd niet volledig werden afgeschaft. Palladius is niet alleen bekend als bisschop. In de periode van 1537 – 1545 en vervolgens in de periode 1550 – 1560 is hij ook als hoogleraar in de theologie aan de universiteit van Kopenhagen verbonden geweest. Zo werkte hij mee aan de vorming van de eerste voorgangers na de reformatie.

Over het algemeen was het verzet tegen de lutherse leer en kerkorde nog lang niet overwonnen. Vooral het domkapittel van Roskilde verzette zich zowel actief als passief tegen de nieuwe regelingen en dit gaf Palladius veel werk. In 1543 en 1544 werden er godsdienst disputen gehouden onder leiding van Palladius tussen de theologen van de universiteit en een aantal leden van de kathedraal en meerdere kloosters die sympatiseerden met de rooms katholieke leer. en meerdere kloosters. Tenslotte gaven zij zich, wellicht meer om hun inkomsten veilig te stellen meer dan uit overtuiging zich gewonnen

Palladius heeft talrijke geschriften gepubliceerd met betrekking tot het christelijk geloof, om daarmee de kennis van de evangelisch lutherse leer in de kerk te bevorderen. Ook vertaalde hij meerdere uitgaven, waardoor de invloed van uit het buitenland op de kerk werd vergroot. Dit zijn o.a. de kleine Deense Catechismus (naar Luther) een handboek voor parochie priesers in de evangelische kerk, een Deense vertaling van de kerkorde en een eenvoudig gebeden boek.

Een van de erfenissen die Palladius heeft achtergelaten is zijn Visitatsbog. Dit is een van de belangrijkste bronnen van de 16^e eeuwse kerk en cultuurgeschiedenis. Door dit geschrift krijgen we een goed beeld van zijn werk tijdens zijn visitaties aan de clerus en de gemeenten. Palladius kruidde zijn werk met verhalen uit het dagelijkse leven om zijn officiële taken aan zijn lezers te verduidelijken. Het werk is van grote invloed geweest voor het dagelijkse leven. Het geeft een indruk van de theologie van Palladius. Hij schrijft onder andere over traditionele religieuze thema's zoals het gebed, de nederigheid tegenover God, het belang van de armenzorg, jongeren en hun relatie met de anders sexe. Hij stelt dat men moet trouwen wanneer men niet meer in staat is tot een leven van onthouding.

De strijd wordt aangeboden tegen vereerders van de eeuwen oude natuur religie, een strijd die nooit volledig is gewonnen.



De meeste tijd en inspanning kostte hem de herziening van de vertaling van de Bijbel, de zogenaamde Cristian III Deense Bijbel. Dit nam de tijd van Pedersen zo zeer in beslag, dat hij zich genoodzaakt wist voor enkele jaren zijn bezoeken en theologische lezingen stop te zetten. Het werk werd uitgegeven in 1550. Na de voltooiing ervan wijdde hij zich weer aan zijn theologische lezingen.

Palladius verstond het vermogen om zijn boodschap in een voor iedereen begrijpelijke taal door te geven aan het volk.

Niet alleen de Deense maar ook de Noorse en de IJslandse kerk stond onder zijn invloed. In mei 1555 werd hij, terwijl hij op de preekstoel stond, getroffen door een beroerte. Vanaf dat moment was hij lichamelijk gehandicapt zodat hij niet meer in staat was om te reizen. Maar hij werd niet geremd in zijn mentale vaardigheden zodat hij tijdens zijn ziekte vele geschriften kon publiceren.

Palladius stierf slechts 56 jaar oud, na een bewogen en vruchtbaar leven. Zijn familierelaties zijn voor een groot gedeelte onbekend. Zijn vrouw Kirstine overleefde hem, het is wel bekend dat zij kinderen gehad hebben.

Vor Frue Kirke

Norregade 8

De Vor Frue Kirke is een neoklassieke kerk, naast de universiteit van Kopenhagen. Na de legging van de eerste steen rond het jaar 1200 werd de Kopenagener dom verscheidene malen herbouwd mede genoodzaakt door diverse branden en een bombardement. C.F. Hansen, 1756 – 1845 een van de belangrijkste architecten van het Deense neoclassicisme heeft de huidige kerk ontworpen. Hansen kreeg in 1807 de opdracht om een nieuwe dom te ontwerpen, nadat Engelse bommen de kerk volledig hadden verwoest. De vroede vaders accepteerden tenslotte zijn Grieks Romeinse bouwstijl vooral omdat deze toen juist in de mode was. Het

fronton, de zogenaamde Johannesgroep, voor op de dom en de beelden van de apostelen in de kerk zijn van de beeldhouwer Bertel Thorvaldsen. In 2004 is de Deense kroonprins hier getrouwd. Tegenwoordig is dit een lutherse kerk en er worden nog veel diensten in gehouden. Af en toe bezoekt koningin Margaretha II hier de zondagsdienst.

De Sankt Petri Kirke

Deutsch Reformierte Kirche

Den Tysk Reformte Kirke

Deze kerk ligt aan de Sankt Pedristraede. Het is een van de best bewaarde gebouwen van het oude Kopenhagen. Hij is gebouwd omtrent 1400 op de plek van een nog oudere kerk. In 1585 gaf koning Frederik II de groeiende germaanse gemeente deze kerk voor hun religieuze diensten. De kerk is nog steeds in gebruik door de Duitstalige Evangelisch Lutherse gemeente, met 900 leden, die deel uitmaken van de Deense Nationale Kerk.

De Trinitatis Kirke

Deze kerk is gelegen op de Landemaerket. De ronde Toren werd gebouwd op initiatief van koning Christian IV 1588 – 1648. De toren was het eerste deel van het Tinitatis complex. Een complex, dat plaats moest gaan geven aan drie belangrijke faciliteiten voor de toenmalige studenten, een kerk, een universiteitsbibliotheek en een astronomisch observatorium.

Boven de deur van de vookant vande toeren bevindt zich een gouden inscriptie een rebus. Het orgiigneel geschreven door Christian IV wordt bewaard in het rijksarchief. De rebus kan als volgt worden vertaald: “ Leid God de juiste leer en rechtaardigheid in het hart van de gekroonde koning Christusaan IV 1642.”

De spiraalgang is uniek in de europese architectuur. De 209 meter lange gang windt zich 7 ½ keer rond de holle kern van de toren en is de enige verbinding tussen de drie verschillende delen van het complex. Men beweert dat Christian IV tijdens de openingsceremonie in 1642 op zijn paard naar boven reed. Later zou de Russische Tsaar Peter de Grote deze stunt hebben herhaald tijdens zijn bezoek aan Kopenhagen.

Vanaf het platform heeft men een geweldig uitzicht over het oude stadsdeel van Kopenhagen. Langs de rand van het platrom bevindt zich een ijzeren gietwerk. Daarin staat het monogram van Chrisian IV en de letters R.P.F. die staan voor de lijfsporeuk van de koning Regna Firmat Pietas (grodsvrucht sterkt de rijke)

Op de top van de toren bevindt zich het oudste nog in werking zijnde observatorium van Europa. Tot 1861 werd het gebruikt door de studenten van de universiteit van Kopenhagen De bibliotheekszaal boven de kerk werd gebruikt als universiteitsbibliotheek gedurende 1657 – 1861. Na een uitgebreide restaouratie werd de zaal opnieuw in gebruik genoemd in 1987. Siendien doet de zaal dienst als tentoonstellingsruimte, die daarnaast ook plaats biedt aan concerten.

Enkele bezienswaardigheden die de moeite van het bezoeken waard zijn:

Op het nieuwe Koningsplein zijn onder andere de volgende gebouwen te vinden: het deens koninklijk theater, Charlottenborg, Magasin du Nord en Hotel d'Angleterre

Nyhavn is een populaire uitgaansplaats ook voor de lokale bevolking



Op Nr. 20 woonde eertijds Hans Christian Andersen, meest bekend van zijn sprookjes zoals de prinses op de erwt en de nieuwe kleren van de keizer, Het lelijke eendje, de kleine zeemeermin en het meisje met de zwavelstokjes

De botanische tuin



met o.a. de enorme palmenkas, ‘
gebouwd in 1872.

De kleine zeemeermin waar Kopenhagen om beroemd is zochten we tevergeefs. Het beeldje was uitgeleend voor een tentoonstelling in Shanghai, dus vingen we bot.

Nytorov plein

met de fontein der liefdadigheid en het gerechtsgebouw.

Woensdag 16 juni 2010

De deense religies

Vanaf ongeveer 1100 kwam het christendom in Denemarken. Hoewel er sinds 1849 godsdienstvrijheid in Denemarken bestaat, is volgens de grondwet de evangelisch-lutherse kerk de nationale kerk van Denemarken. Deze wordt daarom voor een groot deel door de staat gefinancierd. De koning staat aan het hoofd van de kerk, die negen bisdommen telt. Elk van de 2100 lutherse gemeenten wordt bestuurd door een door gelovigen gekozen raad. Ongeveer 87% van de bevolking is evangelisch-luthers. Na de hervorming van 1536 stelde het rooms-katholicisme niet veel meer voor. Pas in 1953 kreeg Denemarken weer een rooms-katholieke bisschop. Op dit moment zijn er ongeveer 32.000 rooms-katholieken. Er zijn verder nog ongeveer 6500 joden. In november 2003 werd bekend dat Denemarken de aanhangers van de oude, voorchristelijke Scandinavische godsdienst officieel erkende als religieuze gemeenschap. Vereerders van de goden Thor en Odin kregen daarmee het recht om huwelijken te sluiten en belastingvrijstelling voor giften.

Het stadhuis van Kopenhagen

Het stadhuis is gelegen aan het plein Radhuspladsen. Het geboeuw is ontworpen door Martin Nyrop en werd gebouwd in de periode 1892 -1905. Nyrop liet zich voor het ontwerp inspireren door het stadhuis van Sienna. De grote hal van het stadhuis heeft aan de zijkanten kruisgangen en een glazen plafond. Er zijn italiaanse muurdecoraties.



Bisschop Absalon
stichter van Kopenhagen



Vikingen met bronzen hoorns

Nyorp

Dit grote plein bestaat eigenlijk uit twee aparte gedeeltes:

Gammeltorv (oud plein) en Nytorv (nieuw plein)

Gammeltov wa in de 14 eeuw een druk makrplein. VTegenwoordig wordt er voornamelijk een kleine fruit en groentemarkt gehouden. Midden op het plein staat de Caritas Springvadet, de fontein der liefdadigheid uit 1609. Deze fontein steit een szwangere vrouw voor die een kind op haar arm heeft en een kind meeneemt aan haar hand, het symbool an liefde en trouw. De opdracht voor debouw van deze fontein kwam van Chrisaan IV, die tegenover het volk zijn menslievende karakter wilde tonen. De fontein voorzag eertijds de inwoners van Kopenhagen van water dt via houten pijpen uit een nieuw meer werd gehaald, 5 kilometer ten noorden van Kopenhagen.

Aan de zuidkant van eht plein staat het Domhuset, gerechtsgebouw met zijn 6 enorme pilaren, voltooit in 1815 en ontworpen door Christan Frederik Hansen. Het gebouw doet denken aan en oude tempel. Eerst deed het diesnt als stadhuis. De inscipritie voor het Domhuset verwijst naar de bestemming als gerechtsgebouw en citeerd de beginwoorden van de Jutlandwegt uit 1241: “Met wetten wordt het land opgebouwd.”

Nytorv werd aangelegd in 1606 en was lange tijd de locatie voor executies. In het plaveisel is aangegeven waar het vroegere stadhuis stond, voordat het in 1795 in vlammen was opgegaan.

Amalienborg Slot.

In het zuidoostelijke van de vier paleizen woont de koningin. Als ze thuis is wappert de deense vlag op het dak. Het was een idee van Frederik V 1723 -1766 om rond het achthoekige Amalienborger slotplein vier paleizen te bouwen. Omdat de koning deze niet zelf wilde bouwen, schonk hij de stukken bouwgrond aan geheimraad Joachim von Brockdorf, graaf van Levetzau, baron Severin Lovenskjold en graaf Adam Moltke. Bovendien werden deze vermogende bouwheren 40 jaar lang vrijgesteld van het betalen van belasting. In 1750 begon de bouw, iemand vermoedde toen, dat de koninklijke familie 50 jaar later haar intrek zou nemen in deze paleizen. Nadat Slot Christiansborg in 1794 was afgebrand en Christiaan VI dakloos was geworden kocht de koninklijke familie de vier paleizen. Sindsdien is Amalienborg de residentie van de deense koningen.

De vier vleugels van het palies liggen in een vierkant rond het standbeeld van Frederik V. De vleugels zijn vernoemd naar Deense vorsten: Christian VIII, de noordelijke vleugel, Frederik VIII, de oostelijke vleugel, Christian IX de zuidelijke vleugel en Christian VII de westelijke vleugel.

Marmorkirken.

Het idee was dat er boven het stadseel Frederiksstadten een gigantische kerk zou uit torenen ,die zou lijken op de Sint Pieter te Rome of de Londense St. Paul. De eerste steen voor deze koepelkerk werd gelegd in 1749. Tijdens de bouw van de fundamenteen begon koning Frederik V te twijfelen, het bouwwerk leek hem toch niet imposant genoeg om zijn naam te mogen dragen. Daarom wensete de koning marmer in plaas van zandsteen. Dit ging de financiële draagkracht van de staat echter te boven. Het gevolg was dat in 1770 de bouw werd gestaakt. Wat restte was een bouwplaats met halve zuilen en 9 meter hoge blokken marmer. Pas in 1847 werd de bouwplaats gekocht door een kapitaalkrachtige Kopenhagenaar, die toezegde de kerk af te bouwen, zij het bescheidener en kleiner van opzet. Toch werd de koepel nog 46 m hoog maar werd de kerk wel in zandsteen voltooid.

We treffen het bijzonder. Koningin Margaretha II op weg naar het huwelijk van prinses Victoria en Prins Daniel van Zweden zwaait naar ons.

We laten ons verplaatsen door een van snelle boten van Kopenhagen.

Christians Kirke

Deze kerk, ligt aan de Strandgade. De Duitse gemeenschap in Christianshavn, die in de Verlosserskerk kerkte, voelde zich geminacht. Zij diende lange tijd vergeefs verzoekschriften in voor een eigen kerk in Christianshavn. Koning Frederik V kwam tenslotte aan het verzoek tegemoet en zorgde voor bouwgrond en wijde de kerk in 1759 in onder de naam Frederiks Tyske Kirke (Frederiks Duitse Kerk) Het interieur is opvallend en lijkt op een theater door de drie verdiepingen met loges, die waren voorgehouden aan welgestelde gemeenteleden. Het altaar van Noors marmer en de kansel en het orgel van gemarmerd hout zijn boven elkaar gebouwd, zoals dat gebruikelijk was in hervormde kerken. In e 19^e eeuw

was de duistse gemeente in Chrsitanshavn zo klekin gewordn, dat de kerk Deens werd verklaard en omgedoopt tot Christians Kirke.

Vor Freisers Kirke, Verlosserskerk

De toren is eht aantrekkelijkste deel van de Verslosersker in Christanshavn, gebouwd tussen 1692 – 1696. Rond ede torenspits wenteld zich een buitentrap van 150 treden. In 1750 is deze 90 m. hoge toren opgericht, waarna koning Frederik V, die kennelijk geen last had van hoogtevrees hem als eerste beklom. Bezienswaardig ein de ekrk zijn het altaar met zuilen van roodgaderd marmer (1732).

Het orgel is gebouwd in drie lagen met een buste van Christiaan V en wordt gedragen door twee olianten van stucwerk. De facade van het orgel dateert uit 1698.

Grundtvigs Kirke

Voordat we definitie aan onze terugreis beginnen werpen we tenslotte nog een blik op de Grundtvigs Kirke. Deze kerk heeft iets weg van een buitensporig groot lego bouwwerk.

Architect Peter Vilhelm Jensen Klint 1853 – 1930 liet deze kerk opmetselen uit 6 miljoen



lichtgele bakstenen. Als nagedachtenis aan bisschop Nikolai Frederik Severin Grundtvig moest de kerk becheidenheid uitstralen en tegelijkertijd monumentaal zijn. Zo ontstond een grote kathedraal in de vorm van een deense dorpskerk. De top ervan heeft de vorm van een kerkorgel en verwijst naar de vele gezngen (ca. 1500) die Grundtvig heeft gewchreven. In de sober ingerichte kerk is plaats voor 1800 gelovigen. Kaare

Klin die na de dood van zijn vader het geobuw voltooide zag af van versieringen aan d egevel en kleuren in het interieur.

Laat in de avond of beter gezegd vroeg in de morgen van de volgende dag kwamen we vermoeid maar voldaan door de bewarende hand Gods weer thuis.